[2021] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 725

ਮੈਸਰਜ਼ ਸੂਰਜਮੁਲ ਨਗਰਮੂਲ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 726 -728 2017

ਵਿੱਚ

(2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396)

ਦਸੰਬਰ 14, 2021

[ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ, 1971 - ਮਾਣਹਾਨੀ - ਜਦੋਂ ਨਹੀਂ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 1894 ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - 1981 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 4 ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ - ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਤਾਜ਼ਾ / ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਕਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ - 1981 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 17.08.15 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 2013 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ; ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ - ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ - ਇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, 2013 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ - ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 29.08.16 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 05.01.17 - ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 17.08.15, 29.08.16 ਅਤੇ 05.01.17 ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਆਯੋਜਿਤ: ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਡੀ.ਟੀ.ਡੀ. 10.02.20 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਡੀ.ਟੀ.ਡੀ. 14.02.20 ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਡੀ.ਟੀ.ਡੀ. 12.11.20, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਡੀਟੀਡੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। 17.08.15 – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 14.02.20 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, 2013 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਖਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 11, 2013 ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ

ਧਾਰਾ 40, 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 - ਧਾਰਾ 4, 6 - ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਐਕਟ, 2013 – ਧਾਰਾ 11, 40, 64, 66, 74 – ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927 – ਐਸ.29.

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਆਯੋਜਿਤ:2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 17.08.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17.08.2015 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 14.11.2015 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10.02.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 14.11.2015 ਦਾ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 14.02.2020 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14.02.2020 ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 08.06.2020 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 10.02.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 14.02.2020 ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 12.11.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 14.02.2020 ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਆਖਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ, 1971 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 74 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। [ਪੈਰਾ 7-9] [730- ਐੱਫ- ਐੱਚ; 731- ਏ - ਡੀ; 732- ਏ - ਡੀ]

ਜੇ.ਐਸ. ਪਰਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਗਣਪਤ ਦੁੱਗਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1996) 6 ਐਸਸੀਸੀ 291: [1996] 6 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 110;** *ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ* ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. **(2009) 5 ਐਸਸੀਸੀ 339 [2009] 4 ਐਸਸੀਆਰ 788***; ਆਰ.ਐਨ. ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਗਿਆਬਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 400: [2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 172 - ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1996] 6 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 110	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 8**
[2009] 4 ਐਸਸੀਆਰ 788	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 8**
[2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 172	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 8**

ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396 ਵਿੱਚ 2017 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 726-728।

2015 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ.726-728 ਅਤੇ 2016 ਦੀ ਆਈ. ਏ. ਨੰਬਰ.28-30 ਵਿੱਚ 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.10394-10396 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 17.08.2015,29.08.2016 ਅਤੇ 05.01.2017 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੰਘਵੀ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਪੰਕਜ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਜੈਨ, ਬਿਜੋਏ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 129 ਅਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, 1975 ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396 ਅਤੇ 2015 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 726-728 ਅਤੇ 2016 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 2016 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

2. ਭਾਗਲਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ 29.38 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਐਕਟ') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 25.03.1981 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 20.08.1981 ਨੂੰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 04.09.1990 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2 (ਏ)। ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਤਹਿਤ 24.05.1995 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ 17.08.1996 ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਲ ੧੯੯੮ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੰਗਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਤਾਂ 27.09.2006 ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1981 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ, 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396 ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਏ ਹਨ। 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2013 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ '2013 ਐਕਟ' ਲਈ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

3. 17.08.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲਾਂ 2015 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 726-728 ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਲ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਿੰਨਾ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 29.08.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।
>
> ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013 ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ।
>
> ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2016 ਦਾ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 28-30 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 29.08.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਕਤ ਆਈ.ਏ.ਜ਼ ਨੂੰ 05.01.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਏ. ਐਮ. ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨ ਕੇ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 29.08.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ 05.01.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 10.02.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 10.02.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ 14.02.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 12.11.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲਏ ਬਿਨਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10394-10396 ਵਿੱਚ 17.08.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17.08.2015 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 14.11.2015 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10.02.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 14.11.2015 ਦਾ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 14.02.2020 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14.02.2020 ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 08.06.2020 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 10.02.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 14.02.2020 ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 12.11.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। 17.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ.ਐਸ. ਪਰਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਗਣਪਤ ਦੁੱਗੜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਰ.ਐਨ. ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। v. ਭਾਗਿਆਬਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ 3 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਫਰਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।

---

[1] (1996) 6 ਐਸਸੀਸੀ 291

[2] (2009) 5 ਐਸਸੀਸੀ 339

[3] (2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 400

9. 14.02.2020 ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਆਖਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ, 1971 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 74 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ 12.11.2020 ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669